

AgEcon SEARCH
RESEARCH IN AGRICULTURAL & APPLIED ECONOMICS

The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search

<http://ageconsearch.umn.edu>

aesearch@umn.edu

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

Hangsúlyozni kell, hogy a világelelmzés súlyos helyzetének megoldását hiba lenne csupán agrotechnikai és segélynyújtási kérdésként kezelni. Az éhezés megszüntetéséért vívott harc alapjaiban függ össze a fejlődő országok komplex gazdasági fejlődésével, a gazdasági és társadalmi reformok végrehajtásának szükségességével. Az

élelmiszerválságot nem lehet a világgazdaságban végbemenő folyamatoktól, a termelés, a kereskedelem, a készletek és az árak kölcsönhatásaitól elkülönítve szemlélni, mert éppen az összefüggések mélyreható ismerete és az ennek birtokában tett rugalmas intézkedések jelentik a megoldás életképes formáit.

Karcsai Károly dr.

SZAKIRODALOM

ANGELO MICULESCU DR.:

A MEZŐGAZDASÁGI TERMELÉS KONCENTRÁCIÓJA ÉS SZAKOSÍTÁSA

(Ceres Könyvkiadó, Bukarest, 1975, 228 o.,
magyarul)

A szocialista országok mezőgazdasági termelésének koncentrációjában és szakosításában 1958–1962 között jelentős elméleti felmérő, rendszerező és gyakorlati kísérleti munka folyt, amelyről összefoglaló könyvek, cikkek és jelentések nyújtanak betekintést.

Romániában a hatvanas évek közepe táján bontakozott ki a különféle termőhelyek agroökológiai lehatárolása, amely a későbbi vállalati szakosodás alapját kívánta megvetni. Kereken tíz évvel ezelőtt olvashattunk a koncentráció és szakosítás állami gazdasági programjáról, majd később, néhány évvel ezelőtt, némi módosulással a szövetkezeti gazdaságokban is megkezdődött ez a folyamat.

Angelo Miculescu mérnök, miniszter, román és magyar nyelven megjelent *A mezőgazdasági termelés koncentrációja és szakosítása* című könyvét

már azért is örömmel üdvözölhetjük, mert a Romániában lezajlott koncentráció és szakosítás folyamatáról viszonylag kevés ismeretanyag áll rendelkezésre a hazai szakköröknek és most az idézett könyv gyakorlatilag teljes körű áttekintést nyújt a témakörrel.

A szerző egész munkáján vörös fonalként húzódik végig két gondolat, egyrészt, hogy „a nagy mezőgazdasági egységek megvalósítása” világvizonylatban felismerhető törekvés, másrészt, hogy a tapasztalatok, törekvések megfogalmazásával a romániai szocialista mezőgazdaság fejlődéséhez kíván hozzájárulni.

A nemzetközi tapasztalatokat néhány tőkésország, majd ezt követően szocialista országok példái alapján tömören és élvezetesen összegezi. A jellemző tendenciák mellett jól színezi a könyvet a szerző személyes tapasztalataiból és tárgyalásából említett esetek, példák.

Az olvasót időnként egy-egy meglepő megállapítás is megragadja, például az, hogy az USA-ban a farmerek átlagosan napi 14 órát dolgoznak, mert csak így tudnak napi munkájukkal megbirkózni és gazdaságilag fennmaradni. Az USA és Anglia mezőgazdasága koncentrációjának és szakosításának áttekintése után az EKG-tag-országokkal foglalkozik Angelo Miculescu. A szerző ügyesen villantja fel azokat a szakosítással és koncentrációval összefüggő integrációs megoldásokat, amelyek nyíltabb vagy burkoltabb

formában
egységek
az integ
zését mo

Megáll
ugyan a
előrehala
el, mint
denütt a
a kis- é
ban ott
zetbe, a
integrát
és feldol
féle szö
hatását.

A szo
nyozva,
tekintés
néhány
szerűen
keztetés
állapítj
országba
szaki e
kositásr
öltve a
meléke
szocialis
nyaikna
mák na
hatunk
mind
mind ez
Mint a
mezőga
jára é
marxi-l
tásából

A szo
az álla
szövetk
ció és
tetésér
lalkozik
a ráfor
kedésé
fordítá
táson
nyezök

formában a nagyobb mezőgazdasági egységek kialakítására irányulnak és az integrátor biztonságos profitszerzését mozdítják elő.

Megállapítja, hogy az USA-ban ugyan a koncentráció és a szakosítás előrehaladt és nagyobb méreteket ért el, mint Európában, de a lényeg mindeniütt azonos. Az integrációs folyamat a kis- és középgazdaságokat elősorbán ott sodorja nehéz gazdasági helyzetbe, ahol a termelő két vagy több integrátor (például takarmánytermelő és feldolgozó ipar) közé szorul és különféle szövetségek nem tompítják ezek hatását.

A szocialista országokat tanulmányozva, ha nem is ad teljes körű áttekintést és csak az újabb fejlemények néhány jellemzőjét ragadja ki mozaik-szerűen a szerző, mégis helyes következtetéseket összegez, amikor megállapítja, hogy minden egyes szocialista országban komoly gazdasági és műszaki erőfeszítéseket tesznek a szakosításra és a koncentrációra, karoltva a termelés növelésével és a termelékenység fokozásával. Az egyes szocialista országokban, sajátos viszonyaiknak megfelelően, a megoldási formák nagy változatosságával találkozhatunk ugyan, de az elvi azonosság mind a kérdések megközelítésében, mind ezek megoldásában mégis azonos. Mint a szerző írja: „Valamennyi, a mezőgazdasági termelés koncentrációjára és specializációjára vonatkozó marx-lenini elmélet tiszteletben tartásából indul ki.”

A szerző könyvének több mint felét az állami gazdaságokban és termelőszövetkezetekben lezajlott koncentráció és szakosítás folyamatának ismertetésére fordítja. Ennek kapcsán foglalkozik a szakosítás fokozatosságával, a ráfordítások és az eredmények növekedésével, bár nem különíti el a ráfordításokra és a hozamokra a szakosításán kívül ható körülményeket, tényezőket.

Az állami gazdaságokban minden gazdasági tevékenységre, terményre technikai és gazdasági programot dolgoztak ki tíz évvel ezelőtt. A szakosítás fokozatosságában az első lépést a szakosított farmok jelentik; ez megfelel a hazai szakirodalomban a vállalatlan belüli üzemi fogalmának, melyet mi a nagyüzemi méretek kapcsán említünk.

Következő lépésként a szakosított farmok bázisán megindul a vállalatok szakosodása is. Ezek a szakosított vállalatok földrajzilag távoli vagy közeli farmokból, illetve termelési egységekből is összetevődhetnek. A szakosítás és koncentráció következő fokozata, amikor a szakosodó vállalatok feldolgozó részlegeket is szerveznek. Végül a szakosodás negyedik fokozata az agráripari termelő kombinátokra való fokozatos áttérés. Erről írja a szerző, hogy „Kombináton a szakosított egységeknek olyan társulása értendő, amelyeknek a termelési körforgás a célja és ezért a végtermék előállításához szükséges kiegészítő tevékenységeket is integrálja”.

A termelőszövetkezetekben igen kevés még a rendelkezésre álló tapasztalat, hiszen mint említettük, ez a folyamat 1969 őszén vette kezdetét, de az eredmények biztatóak, bár a szerző több helyen különféle megoldatlan problémákról is említést tesz.

Angelo Miculescu könyvének utolsó harminc oldalán a koncentráció és szakosítás gazdasági-matematikai modellezésével foglalkozik. E résznek feltétlen érdeme, hogy igen egyszerűen, mindenki számára kövérthető módon írja le a gazdasági-matematikai modell felfogását, tartalmát, a tartalom adatokkal való kitöltését. A bemutatott növénytermelési és állattenyésztési farm-modellben, a célfüggvényben mindeniütt a nettó termelés maximalizálása szerepel. Igazán nagy kár, hogy nem tesz említést a felvázolt modellek gyakorlatban szerzett eredményeiről, illetőleg arról, hogy hogyan oldották

meg ezeknek „nagyüzemi” tömeges alkalmazását, használatát.

A szerző könyvének végén, a következtetések megfogalmazása után, igen mértéktartó, szinte túlzottan szerény javaslatokat is rögzít. Ennek kapcsán megállapítja, hogy a szakosítás és a koncentráció még alig indult fejlődésnek a termelőszövetkezetekben és meglehetősen sok még ebben a tennivaló. Ezeket a „szövetkezeti tanácsok” segítségével célszerű megoldani. Ebből, főleg a nagyobb beruházások miatt, különféle összevonásokra és az állammal való társulás erősítésére van szükség.

Az állami mezőgazdasági vállalatoknál a javasolt program a következő:

— a vegyes mezőgazdasági farmok további szakosítása;

— a farmok korszerűsítése és tömörítése szakosított vállalatokba;

— mezőgazdasági-ipari komplexumok létesítése;

— a gabonatermelő és az állati termékeket előállító egységek horizontális integrációja;

— a vertikális integráció megvalósítása úgy, hogy a mezőgazdasági-ipari komplexumokból mezőgazdasági-élelmiszeripari kombinátokat alakítsanak ki.

A szakosított élelmiszeripari központokban és vállalatokban pedig a fejlődés az egyes mezőgazdasági termelőegységek — a napi mezőgazdasági nyersanyag-ellátás érdekét szolgáló — integrációjával valósítható meg.

Nagyon jó lenne, ha ez a hasznos, tanulságos könyv magyar nyelven több példányban is rendelkezésére állna az olvasók szélesebb körének.

Csete László dr.

DR. LÁSZLÓ FERENC — DR. NAGY
GYULA:

A MEZŐGAZDASÁGI TERMELŐSZÖVETKEZETEK KORSZERŰ Vezetése

(2. kiadás. Mezőgazdasági Kiadó, 1975. 290 o.)

A magyar mezőgazdaság közelmúltban kezdődő és ma is tartó rohamos fejlődése során a megnövekedett vállalati önállósággal gazdálkodó termelőszövetkezetekben kibontakozott a koncentráció folyamata, megnőtt a gazdaságok mérete, termelése, technikai bázisa, korszerűsödött a termelés technológiája stb. Mindez bonyolultabbá tette a gazdaságvezetés feladatait és szervezést is. A fejlődés olyan fokozatáról van

tehát szó, amelyben a termelőszövetkezeti vezetés színvonalának emelése, minőségi változása döntő fontosságúvá vált.

A vezetési funkció feladata ma is az, hogy a szervezet összetevői egységes egészként tevékenykedjenek a vállalati célok megvalósításán. A vezetői feladat belső részleteiben azonban újraértelmeződött, tudatosabbá, tudományosan megalapozottabbá vált. Érvényes ez a vezetés minden szintjére.

A vezetés rendszerének sajátos egyetemes problémák kölcsönös összefüggéseiben nyilvánul meg. De megnyilvánul a vezetés különböző szféráit összekötő lánc egyes láncszemei között is. Termelőszövetkezteinkben a vezetés alanya — a vezetés apparátusa — és a vezetés tárgya közötti kölcsönös kapcsolat

nyilvánvaló lehet vizsgálni a fejlesztés érdekében, hogy a vezetés hogyan képezi a vezetés társulatát. A termelőszövetkezetekben, külső köztársaságok, amelyek a gazdasági szintjén, azonban a vezetésen van egy környezeti területekbe.

A vezetői feladat döntő szerepet játszik a gazdaságban, és a technikai fejlődés támogatásában. A vezetés társulatának független ismeretanyagát hasznosítani kell. Gyula: a vezetés 290 oldalas kézikönyv, amely a vezetés módszereit, a vezetés feladatait, a vezetés szervezését tárgyalja.

A vezetés aktuális szervezésének sz